

όνων], γνωστὸς ἐς τὸ ἔθνος ἐκ τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἐπιχειρηθείσης ἐν Σμύρῃ πρώτης Ἑλληνοθωμανικῆς ἐφημερίδος πρὸ 4—5 ἥδη ἔτων, τὴν ὁποίαν, διακοπεῖσαν ἐπὶ τινὰ χρόνον, μετεσχημάτισεν ὁ αὐτὸς προπέρυσιν εἰς περιοδικὸν σύγγραμμα, διακοπὴν καὶ τοῦτο πρὸ τινῶν μνηνῶν, ἐκδίδει σήμερον ἐκ Βυζαντίου ὁμοίαν Ἐφημερίδα εἰς σχῆμα μέγα, ἐπιγραφομένην κατὰ θέλησιν τῆς Ἐξουσίας, Φινουνὲ σαρκιέ ρισαλει χασατίς. Ἐννοεῖται οἰκοθεν, ὅτι ἡ μὲν γλῶσσα τῆς νέας ταύτης Ἐφημερίδος τοῦ Βυζαντίου εἶναι Ὀθωμανικὴ κατ' ὅλην κληρίαν, τὰ δὲ γράμματα μόνον Ἑλληνικά, ὥστε κατ' οὐσίαν ἡ Ἐφημερίς αὕτη εἶναι Ὀθωμανικὴ καὶ οὐχὶ Ἑλληνοθωμανικὴ, ὡς προεῖπεν αὐτὴν ὁ Συντάκτης καὶ ἑκδότης κύριος Μισαηλίδης, ἀνὴρ ἄλλως ἀξιότιμος καὶ διὰ τὸν ἀγαθὸν σκοπὸν τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης καὶ διὰ τὸν φιλόκαλον, φιλόπονον καὶ φιλόκοινον χαρακτῆρα του. Ἀλλὰ ποῖαν ὠφέλειαν τάχα δύνανται νὰ παρέξῃ τελικῶς τὸ ἔργον τοῦτο πρὸς τοὺς κατὰ τὴν Μικρασίαν πολλοὺς ὁμογενεῖς ἡμῶν διὰ τοὺς ἰστούς γίνεται;

Οἱ παντοχόρ ὁμογενεῖς ἡμῶν, ὡς δὲν ἀγνοεῖ βέβαια καὶ ὁ κύριος Μισαηλίδης, ἀγαπῶσιν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν Γλῶσσαν τοῦ ἔθνους. Ἐπειδὴ δὲ καὶ τὸ Εὐαγγέλιον καὶ οἱ κανόνες τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ ἄλλα πάμπολλα βιβλία ἐκκλησιαστικὰ ἐγράφησαν ἢ μεταφράσθησαν Ἑλληνιστὶ, ἔπεται ὅτι ἡ ἐκμάθησις τῆς ἐθνικῆς γλώσσης εἶναι ἀναγκασιότατη κατὰ διπλοῦν λόγον ἐπουδαιότατον, δηλονότι καὶ διὰ τὴν χραιώδην ὠφέλειαν τὴν ἀπὸ τῆς παιδείας καὶ διὰ τὴν συντήρησιν αὐτὴν τῆς Ἐκκλησίας. Εἶναι ἀληθές, ὅτι πολλοί, καὶ ἴσως εἰς πλείονες, τῶν Γραικῶν τῆς Ἑώας χερσονήσου, ἀπολέσαντες πρὸ πολλοῦ τὴν γλῶσσαν ἐκ καιρινῶν περιστάσεων, αἱ ὅποιαι παρῆλθον πλέον διὰ παντός, λαλοῦσι μέχρι τοῦ νῦν συνήθως ξένας γλώσσας καὶ πρὸ πασῶν τὴν Ὀθωμανικὴν. Ἀλλὰ καὶ αὐτοί, διὰ τοὺς προσημειωθέντας λόγους ἀναμφιβόλως, ἐπιμελοῦνται περισπουδᾶστως καὶ κατὰ τρόπον ὄντως ἀξιεπαῖνον τὰ φιλολογικὰ καὶ ἐκκλησιαστικὰ τῆς ἐθνικῆς γλώσσης, ζητοῦντες ἐκείθεν πᾶσαν ἀναγκαίαν μάθησιν, καὶ εἰσάγοντες ὁσμήραι τὴν καθομιλουμένην γλῶσσαν εἰς τὴν οἰκιακὴν χρῆσιν, καὶ ἀποστέλλοντες τὰ τέκνα των εἰς τὰ κατὰ τόπους ἐθνικὰ διδασκτῆρια. Διὰ τοὺς προφανεῖς τούτους καὶ ἀναγκαίους λόγους, ὦφειλε κατ' ἡμᾶς ἐξ ἀρχῆς ὁ κύριος Μισαηλίδης, ἀξιεπαῖνος διὰ τὸν περὶ τὰ τοιαῦτα ζῆλον του, νὰ ἐπιχειρήσῃ Ἐφημερίδα ἢ περιοδικὸν σύγγραμμα δίγλωσσον καὶ οὐχὶ μονόγλωσσον, ἔχων καὶ βοήθον, ἂν ἦτο χρεῖα, εἰς τὴν σύνταξιν αὐτοῦ. Τὴν γνώμην ταύτην ἐξεφράσαμεν, ὑμεῖς γε, ἀνέκαθεν καὶ ἐκ πρώτης ἀφετηρίας περὶ τῆς προκειμένης συγγραφῆς καὶ μακρόθεν καὶ ἐκ τοῦ πλησίον, ἵνα ἔχῃ τὸ ἔργον τοῦτο εὐλογόν τινα σκοπιμότητα καὶ ἀληθινὴν χρησιμότητα πρὸς τοὺς ὁμογενεῖς ἡμῶν, ἐπομένως καὶ τὴν δικαίαν τιμὴν καὶ ὠφέλειαν χρηματικὴν πρὸς τὸν φίλον Συντάκτην, τοῦ

ὁποίου ἐπληνέσαμεν πάντοτε τὴν κατὰ τοῦτο ἀγαθὴν προαίρεσιν τε καὶ ἐπιμέλειαν.

Θέλοντες νὰ ἐξηγήσωμεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς Ἰωνικῆς Μελίσσης, (ἀγνοοῦντας, ὡς καὶ ἡμεῖς καὶ οἱ Μικρασιανοὶ ὁμογενεῖς, τὸ διορθωμένον καὶ συγγραφικὸν ὄφρος τῆς Ὀθωμανικῆς γλώσσης), τὴν ἔννοιαν τῆς ἐπιγραφῆς καὶ τοῦ περιεχομένου τοῦ ἥδη δημοσιευθέντος πρώτου ἀριθμοῦ τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Ἑλληνοθωμανικῆς Ἐφημερίδος, δὲν εὗρομεν προχείως ἄνθρωπον ἱκανὸν νὰ μᾶς ἐξηγήσῃ ἐπ' ἀκριβὲς τὰς λέξεις, τὰ φράσεις καὶ τὴν ἔννοιαν τῶν περιόδων τοῦ πρώτου τούτου ἀριθμοῦ. Μᾶς εἶπον ὁμῶς, ὅτι ὁ Συντάκτης προτίθεται, ὁρθῶς ποιῶν, νὰ γράφῃ τοῦ λοιποῦ εἰς ὄφρος ἀπλούστερον, κοινότερον καὶ εὐληπτότερον, ἵνα ἐννοῶσι τὰ γραφόμενα ἐκεῖνοι, διὰ τοὺς ὁποίους γράφονται, οἷτινες, ὡς γνωστὸν, ἀγνοοῦσι τὸ ὄφρος αὐτὸ τῆς Ὀθωμανικῆς γλώσσης πλέον παρὰ τὰ Ἑλληνικά. Οὕτως ἢ ἄλλως, κατ' ὅσον συμπεραίνομεν, ὁ Κύριος Μισαηλίδης ἐπιτυχάνει ἀποχρώντως εἰς τὴν τάξιν τῆς συγγραφῆς καὶ τὴν ἐλλογὴν τῇ· ἐν αὐτῇ ὕλτῃ, οὕτως ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διδασκτικῆς, ἡθικῆς καὶ περιέργου, ἵνα ὠφελῇ ἀρέσκουσα ἐν ταυτῇ εἰς τοὺς ἀναγινώσκοντας.

Ἀλλὰ πρὸ πάντων ἐπαναλαμβάνομεν, ὅτι ἡ Ἑλληνοθωμανικὴ Ἐφημερίς τοῦ κυρίου Μισαηλίδου διὰ νὰ ὠφελῇ κατὰ τὴν πρόθεσιν τῆς καὶ διὰ νὰ ἐπαινεθῇ τελειοποιουμένη κατ' ὀλίγον, ἀρμύζει καὶ συμφέρει νὰ ἐκδίδεται εἰς τὰς δύο γλώσσας, Ἑλληνικὴν μὲν διορθωμένην, Ὀθωμανικὴν δὲ ἀπλουσιότατην, ἔστω καὶ κατὰ δεκαημέριαν, ἐπειδὴ οὕτως εὐχαριστοῦνται καὶ ὠφελοῦνται οἱ ἀναγνώσται αὐτῆς Γραικοί, διὰ τοὺς ὁποίους γράφεται, καὶ εἰ Ὀθωμανοὶ καὶ οἱ Φράγγοι ἢ ἄλλοι ὅσοι τυχὸν ἀναγινώσκωσι τὴν Ἐφημερίδα ταύτην, προσέχοντες εἰς ἀμφοτέρας τὰς γλώσσας ἐκ παραλήλου. Τὸ δὲ συμφέρον τῆς ἐπιχειρήσεως, καθὼς καὶ τῶν ἐντυχανόντων ὁμογενῶν ἀπαιτεῖ πάντως τὴν τοιᾶ αὐτὴν μεταρρυθμίσιν.

Περίανδρος.

ΙΕΡΟΚΗΡΥΚΕΣ ΣΜΥΡΝΗΣ.

Ἡ μεγάλοπολις Σμύρνη, περιέχουσα, ἐκτὸς τῶν περικύρων, ὑπὲρ τὰς 60,000 χριστιανῶν Ὀρθοδόξων, χρειάζεται διὰ πολλοὺς λόγους δύο καὶ τρεῖς ἱεροκήρυκας καλοὺς, ἀλλόμῳ δὲν ἔχει σήμερον οὐδὲ καὶ ἕνα μόνον. Εἶχεν ἄλλοτε ποτὲ τοὺς ἀειμνήστους διδασκάλους τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς καὶ ἐναρέτους ἱεροκήρυκας Ἱερόθεον καὶ Χρυσανθὸν τοὺς Ἰθακησίους, καὶ Γαβριὴλ τὸν Βρουλλίτην ἢ Κλαζομένιον καὶ εἴτινα ἄλλον, οἵτινες ἄνευ ἐπιδείξεως καὶ φιλαυτίας ματαίας ἐργαζόμενοι τὸ ἀγαθόν, ὠφέλησαν οὐσιωδῶς τὴν κοινωνίαν ταύτην, καὶ δι' αὐτῆς τὸ ἔθνος ὅλον, μορφώσαντες αὐτοί, οὕτως εἰπεῖν, καὶ τιμῆσαντες καὶ αὐξήσαντες τὴν

ἀξιολόγον τῶν Σμυρναίων κοινότητα. Μετὰ τούτους ἡ Σμύρνη ἔσχε τακτικούς ἱεροκήρυκας πρὸ 30 ἐτῶν τὸν κλεινὸν διδάσκαλον Οἰκονόμον Θεσσαλὸν καὶ τὸν μαθητὴν αὐτοῦ Μισαὴλ Ἀποστολίδην Κρήτη, ἕνα τῶν νῦν ἀξιολόγων ἱεροκηρύκων καὶ Καθηγητῶν ἐν Ἀθήναις, καὶ Κύριλλον τὸν Φωκαέα, μαθητὴν ἀξίεπαινον ἐναρέτου διδασκάλου, τοῦ εἰρηένου Χρυσάνθου, νῦν διδάσκοντα ἐν Βρυούλλοις, ἀφοῦ πρότερον ὠφέλησε τὴν Ἱδραν καὶ ἄλλους τόπους, ὡς διδάσκαλος καὶ ἱεροκήρυξ. Πρὸ 10 ἡδὴ ἐτῶν ἤμαζεν ἐν Σμύρνῃ ὁ μακαρίτης Βενέδικτος [Εὐλόγιος] ὁ Βιβνὸς, ἱεροκήρυξ καὶ διδάσκαλος φιλόκοινος, ζηλωτὴς τῶν πατρῶων δογματικῶν τε καὶ μαθημάτων, συντελέσας πρὸς τοῖς ἄλλοις οὐκ ὀλίγον εἰς τὴν σύστασιν τῶν ἐνταῦθα ὑπαρχόντων κορασιακῶν σχολείων. Οἱ ἐνταῦθα Λατῖνοι, κληρικαὶ καὶ λαϊκοί, ἐνοχλοῦντες ἀπαύστως τοὺς Γροικούς διὰ προσηλυτικῶν λόγων, σκευωριῶν καὶ ἀρπαγῶν, καυχῶνται εἰς τοὺς πολλοὺς αὐτῶν ἱεροκήρυκας καὶ κατηχητάς, οἵτινες οὔτε περὶ ἀμέμπτου διαγωγῆς φροντίτῃ ζῶσιν, οὔτε περὶ γλώσσης καὶ Εὐαγγελικῶν ἀληθειῶν, ἀλλὰ πῶς νὰ ἐρεθίζωσι τὸν φανατισμὸν τῶν Λατινιδῶν γυναικῶν, καὶ πῶς νὰ προσηλυτίζωσι τὰς Γροικίδας ὑπηρετήσας, τὸ ὅποιον καὶ κατορθοῦνται πολλαῖς εὐαρεστομένων εἰς τὰ τοιαῦτα τῶν Λατίνων συμπολιτῶν ἡμῶν ἀναρμόστως, καὶ ἀδιαφοροῦντων τῶν ἡμετέρων ὑπεροπτικῶς περὶ τὰ μικρὰ ταῦτα. Καιρὸς ὅμως νὰ ἐχῇ τέλος καὶ ἡ Σμύρνη ὡς ἱεροκήρυκα σταθερὴν ἐκ τῶν ἀρίστων μαθητῶν τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς ἣ ὅθεν ἄλλοθεν.

N.

ΑΘΗΝΑΪΚΑ ΣΥΜΠΟΣΙΑ.

[Συνέχεια Ἀριθ. 5.]

Πρὸς σὲ νῦν ἀποτεινόμεναι ὧ ἀπαράιττε ἄνερ, ἀγαθολογῶν τῶν Ἀθηναίων ἀώτατε διανομεὺς τῶν συμποσιακῶν ἡδονῶν, σὲ τὸν ἰχθυοπώλην τῆς ἀγορᾶς τῶν Ἀθηναίων, δι' οὗ κατέρθωνται τὰ καλὰ γεύματα οἱ τοῦ Ἀλκιβιάδου σύγχρονοι πιλῆται. Σὺ ἐπεὶ εἶς ὑπέρμετρον ἐπιβόρην εἰς τὴν εὐπραγίαν ἢ δυσπραγίαν τῶν συμπατριωτῶν σου, δίδει οἱ Ἀθηναῖοι, εἰς ἄκρον ἰχθυοφάγῳ ὄντες, διεκρίνοντο ἀπὸ τοῦς ἄλλοις παλαιοῦς λαοῦς κατὰ τὴν σφιδρότητα τῆς ὀρέξεως ταύτης, ἣ ὅπως ἐν αὐτοῖς δὲν ἦτο ἀπὸ ἡ κλίτης, ἀλλὰ πάθος. Ἡ θεὰ τραγικῆς τις ποιητὴς νὰ κατακαθῇ ἄλλον ἀντίζηλον ποιητὴν: Ἰδὼ ποῖος κατέρχεται ἐπέφερε κατ' αὐτοῦ. Βίβη νὰ εἴθῃς ποτὲ εἰς τὴν ἀγορὰν ζητῶν ἐγγελέας Κωπιδῆς, καὶ νὰ μὴν εὖρος οὐδὲ μίαν δια τὸ γεῦμα σου!

Ἡ αὐτὴ λέξις [ὀψάριον], ἐσήμαινε φαγητὸν γενικῶς καὶ ἰχθὺν ἰδίως. Τούτῳ ἐπιβόρην οἱ Ἀθηναῖοι, ὅτι ὁ ἰχθύς εἶναι ἡ πρώτη τοῦ ἀνθρώπου τροφή. Νεπὸς ἢ παστός, θαλάσσιος ἢ ἐκ γλυκοῦ νεροῦ, λιμαναῖος ἢ ποτά-

μιος, λεπιδωτὴς ἢ ἀλεπιδωτὴς, παντοῖοι κατὰ μέγεθος καὶ εἶδος παρεθέοντο εἰς τὴν τράπεζαν τῶν Ἀθηναίων. Λεξικὸν τρίς παχύτερον παρὰ τὸ περιοδικὸν φυλλάδιον, ὅπου συνήθως ἀποθέτομεν τὰς μελέτας ἡμῶν, ἐξήρκει μόλις, ἵνα περιλάβῃ τὸν ὅλον κατάλογον τῶν ἰχθύων αὐτῶν, καὶ τῶν γενῶν καὶ τῶν ὑποδιαίρέσεων καὶ ὀνομασιῶν κατὰ τὸν βαθμὸν τοῦ μεγέθους ἢ τῆς διαφορῆς ἡλικίας αὐτῶν. Ὁ θύννος φέρ' εἰπεῖν, κατὰ πάσας αὐτοῦ τὰς ποικιλίας ἐλάμβανεν ὑπὲρ τὰ ἑκατὸν διάφορα ὀνόματα. Τὸ Ὀμοτάριχος, ἀλατισμένον καὶ κοπανισμένον ἐν ἐπὶ τούτῳ ἀγγείῳ ἦτο καθημερινὸν φαγητὸν τῶν στρατιωτῶν καὶ ναυτῶν. Κατὰ τοὺς ἀρίστους κριτὰς τῶν γευμάτων ἔπρεπε διὰ νὰ φάγῃ τις τὸν ἰχθὺν κατὰ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν ἀξιολογότητα, καὶ τὴν τιμὴν, νὰ βράσῃ αὐτὸν ἐν θαλασσῷ ὕδατι.

Τι δὲ νὰ εἰπῶμεν περὶ τῶν σκόμβρων καὶ τοῦ ἐλαφαντίνου φαγητοῦ ἀποθανατισθέντος ἐπὶ τῆς σκηνῆς ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ Κράττητος ἢ περὶ τῶν κορακίων τῶν ἐπιλεγόμενων σατέρδων, ὅτι ἀλειούντο ἐν τῇ Μαιώτιδι λίμνῃ, ἢ περὶ τοῦ Τίλλου ἰχθύος γιγαντώδους, τὸν ὁποῖον 12 συμπόται δὲν ἠδύνατο νὰ τελειώσωσιν ἐν τρισὶν ἡμέραις, ἢ περὶ τοῦ ἄλλου ἐκείνου ἀνωμήλου ἰχθύος, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν περιγραφὴν τοῦ κωμικοῦ ποιητοῦ Ἐφίππου, ὁμοιάζε κατὰ μέγεθος καὶ σχῆμα πρὸς τὸν μεγάλον ὄφιν Βόαν τῶν τῆς Ἀμερικῆς ἐρήμων, ἢ περὶ τοῦ πλατιστάκου, ὁ ὁποῖος ἀλλάσων τρίς τὸν ὄνομα ἐλέγετο ἀγνωτῶν, ὅταν εἶχε τὸ ἐλάχιστον μέγεθος, μύλλος δὲ ὅτε εἶχε μεσσην μέγεθος; Δὲν εἶναι ἡδὴ ὁ κατάλογός μου ἀρκετὰ μακρὸς, ἢ νὰ σημειώσωμεν καὶ τοὺς ἀλφειοῦς, ἰχθύας ἀλειουμένους ζευγαρωτοὺς, ζευγηδόν τὴν αἰμίαν, τοσοῦτον καλλίγευστον καθ' ἑαυτὴν ὥστε ὁ χειρίστος μάγειρος δὲν ἠδύνατο νὰ φθέρῃ τὴν οὐσίαν αὐτῆς τὸν ἑλλοπα, τὸν ὁποῖον τόσον ἐνοστιμεύει το ὁ Ζεὺς ὁ θεῶν τε ἀνδρῶν τε πατήρ, ὥστε παραιτούσεν εἰς τὴν οὐρανίαν αὐτοῦ σύζυγον πάντα τὰ λοιπὰ τῆς εὐωχίας, ἀρκούμενος εἰς τοῦτο μόνον τὸ φαγητὴν τὴν βατίδα, τραγομένην ἐν μέσῳ χειμῶνι μετ' ἐμβάματος τυρωτοῦ φαγητὸν ἀξιολόγον, παρατηθέμενον πάντοτε, κατὰ τὸν ποιητὴν Εὐπολπιν, εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ Καλλία τὸν ποιητὴν ἱερὸν ἰχθὺν ἀνεξάντλητον θεῖμα παραδίδων διηγήσεων, ἀδελφὸν τῆς Ἀφροδίτης κατὰ τοὺς μυθολόγους, γεννηθέντα ὡς αὐτὴ ἀπὸ τὸν ἰχθῶρα τῶν θεῶν καὶ τὸν ἀφρόν τῆς θαλάσσης τὴν ἀφύαν [anchois], περίφημον εἰς τοὺς παλαιοὺς, ὡς καὶ εἰς τοὺς νεωτέρους χρόνους, ἀπαντωμένην συνεχῶς ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν Ἀθηναίων, καὶ διὰ τὴν σκευασίαν τῆς ὁποίας ὁ μέγας Ἀρχέστρατος μᾶς ἄφισε πολὺτιμον σημείωσιν.

Ὁ Ἀρχέστρατος οὗτος, ἄξιος τοῦ Ἐπικούρου πρόδρομος, ἐπεχείρησε μακρὰς περιοδείας διὰ μόνον τὸν σκοπὸν τῆς τοῦ ἐξακριβῶσαι τὴν τοῦ ἰχθύος ἐπιστήμην ὡς πρὸς τὴν μαγειρικὴν. Δὲν ἄφισεν ἀνεξερεύνητον οὐδὲν τῶν τοῦ παλαιοῦ κόσμου ὠτόκων νηκτῶν τὴν γείσιν παχτὸς εἶδους καὶ τῶν διαφορῶν ἐκάστου εἶδους μερῶν, τὸν τρόπον τοῦ ἀλειεῖν τοὺς ἰχθύας διὰ δικτύου ἢ ἀγκιστροῦ, καὶ τοῦ διατυρεῖν καὶ συσκευάζειν αὐτούς, τίποτε δὲν ἐλησημόνησεν ὁ Ἀρχέστρατος. Ἐξίσου ἀγαθὸς ποιητὴς, ὡς καὶ συμποσιαστής πολυμαθὴς, κατέταξεν εἰς πολλοὺς ἐξαμέτρους στίχους, τῶν ὁποίων